

271

190

הכנור

П Е Л І Г

С П І М

О П П І С К І

О П П І С К І

С П І М

О П П І С К І

О П П І С К І

С П І М

О П П І С К І

О П П І С К І

О П П І С К І

הכנור

והוא

מנחת זכרון
מזכרת אהבה לאוהבי תושיה

מאת

דוד בהרבני מ' צבי הירש ראזענבאנד נ"י

אמסטרדם

ברפוס

דוד בן המנוח כהר"ד יעקב פרופס כ"ץ זצ"ל

ראפענבורג שטראהט No. 157.

בשנת תר"א לפ"ק.

דברי נכבדות על המחברת הזאת מהרבנים
המאורים הגדולים נ"י אשר כתבו לה

את ידם.

השירים האלה היו צפי כדבש לחמי לכן חשבתו בלצדי וצפי
עטי אומר אם יהיה בחפץ הזכר להעלותם על
מכבש הדפוס גם אני אהי מהקונים. ולראיה כי איש הגון
הוא וכן טובים כבר נודע לי מאנשי אמת.

כ"ד הנותן פה האג מ"ד למצ"י תר"א לפ"ק.

הק' יוסף אשר לעמל חונה פה האג והמרינה יע"א.

את דברי השירות אשר שר דוד ה"ה פ"א הרבני המושלם בו דוד
ראזענבאנד מווארשויא ראיתי עלי אדני המליצה הטבעו
ודברים ערבים לשומעיהם בהם נמלאו, לכן למלאות משלוחתיו אשר
שאל ממני אף ידי תכון עם שאר המסכמים להוציאם חונה למען
לשמה את נפש הקורא במשל ומליצה.

דברי הצעה"ח יוס"ג' י' תמוז דהאי שתא תר"א כי טוב המה לפ"ק.

הק' נפתלי צבי הירש החונה בק"ק שוואל והגר ילות יע"א.

כ"י גבר יראה שפת עבר כי תראה כנשר שמים ולא ירים עוד
כנפיה למען תגזיה עוף הגבה למעלה? מעיף זה מצנות
השיר אשר במחברת הזאת ראו עיני עטפה כפשי שמחה; ע"כ
אשא את המחבר על כנפי עטי למען יעלה ויגדל פרי. והיה
כי יזכו ה' הטוב להעלותה על הדפוס להפיצה בישראל אז

חמיטב כספי אקנה לי מחברת ותהי האמת נאדרת. וממני ילמדו
ישורון וכן יעשו אוהבי ומבדדי שפה העבריה ותקרא גזרת
כמלפנים כי בת מלך היא.

כ"ד הצעה"ה פה ראטטערדס יוס' א' יו"ד סיון תר"א לפ"ק.
סנחם מענדיל לעוועגנשטאם חונה פה הק"ק.

התענגתי מהשירים האלה והכני לקחת עקסע מפלאר אחד
מיד המחבר ידידי הרבני מ' דוד ראזענבאנד.
הק' אברהם שושן דיין בק"ק אמסטרדם יע"א.

כ"י הוא אשר יאהב שפה ברורה וקדושה שפת עבר לשון מדברת
גדולות בכל חכמה ומדע בשירה ומליצה נשגבה ולא תתעדן
נפשו כי יצעד גבר על צמתי התצובה להגביה צנות השיר ביקר
תפארת עשתונות זכות את זה חזיתי איש מהיר במלאכתו מלאכת
כנור נעים ה"ה ידידי הרבני המושלם מ' דוד ראזענבאנד נ"י
מילידי ווארשיא. הוא הראה לכל ידו הרמה בידיעת הלשון ויופי
מליצות באגודת שושנים אשר לפנינו. לכן אהי' גם אנכי בין
המהלכים לעזור את הרבני הנ"ל ולקנות מחברת השירים הללו בכסף
מלא כפי אשר יושת דמי מחירה. ועתה אוהבי הלשון ודורשיה אשר
ת"ל רבו בעירנו חושו להעלות שמכם על הספר הזכרון לסעדו
להוציא מהשבתו מן הכס אל הפועל בימים לא כבירים ולא יחת
לכסות א"ע לעוף למעלה והגבה על צמתי המליצה.

כ"ד המדבר צעד החכמה והתושיה אמסטרדם טוב סיון תר"א לפ"ק
הק' ישכר בער בערנשטיין בלא"א ס"ו הגאון
מוהר"ש זצוקל"ה דיין דק"ק הג"ל.

הקדמה

אבות פ' ב' משנה א' דכי אומר וכו', והוי והוי
במצוה קלה ככחמורה וכו' פי' הרמב"ם ז"ל
שצריך לזהר במצוה שיחשב בה שהיא קלה כלמידת
לשון הקודש כמצוה שהתבאר חומרתה שהיא גדולה
כמילה וציצית ופסח. וכאשר נתכונן בדברי הרב ז"ל
נבין כמה גדלה לה"ק בעיניו עד שידמה אותה לשלשה
המצוות הגדולות אשר, בראשונה כרת ה' בריתו עמנו,
השנית נתן לנו לזכור בו תמיד ונראה ונעבדהו כמש"כ
וראיתם אותו וזכרתם וכו', ובשלישית נראה השגחתו
הפרטית כי פסח ה' על בתי בני ישראל, ולכ הרואה
יראה כי אלה הענינים נכללו בלה"ק, בה כרת ה'
עמנו ברית בחורב ונתן אש דת לנו. בדברנו בה נזכור
את אביה תמיד הוא אלקנו אשר הודישה לנו. וגם
בה נראה ההשגחה הפרטית כי חסדי ה' לא תמנו
ובצל מלכי הארץ שפתנו אתנו.

והנה מעת נלה ישראל מאדמתו, וברכות הזמן
הורד עדין מעליו אין חכמה ואין ידיעה אשר אין
להם רועה מהעמים אשר בם התערבו וישראל רק
כבוצר על סלסלות ישיב ידו עליהם, ולא הונח לו
רק מקום להתגדר בהם. — זאת אתת היא אשר עוד

לו נשארה ואשר תכנהו פאר בצכי תפארתה, שפה
העכריה אשר עמו הגלתה, ואולם היא יושבת גלמודה
מבלי באי לשאול לה לשלום, ובני עליה המה מועטים
אשר יפשיטו אותה את כנדי אלסנותה.

מי יראה זאת ורוחו לא תעוררהו לדבר על לב
זאת האומללה ולנחמה. — ובמה תתנחם? הלא עם
אמוניה הנושאים בריתה עלי פיהם מדברים כלשון
עמה, זאת היא אשר העירה ארת רוחי, ורוחה:
הלבשתני אומץ לדבר נגד מלכי רבנן ולא אכוש,
ועל מזבחה הקרבתי היום את מנחתי זאת, ואם
תערב לקוראי אז יאושר בארץ

המחבר

קוראים נכבדים!

אל תביטו אל מראיתי קומתי אל תמודו,
אל תמנו את מאמרי ומספר דברי תפקודו;
את תקניתי כחזנו אם טובה ואמרו טוב לזכר,
בי ילרי שפת קדש לא ימכרו ממקרת עבר.

דברי חמה כרת

נחומים על לבה

אל הוֹעֵמִי
נָא הַנְּכַרְתָּ !
עוֹד, נַעֲכַרְתָּ !
עוֹד תִּרְחַמֵּי.

רְאֵי דְכָרִיךְ
אִמְרֵי שִׁפְרָה
מְכַל סִפְרָה
כִּפִּי מִכְכָּרִיךְ.

וְעוֹד שִׁפְתַי עֵבֶר
תִּעֲלֵי אֶבֶר
עוֹף כְּנֶשֶׁת
כִּי אוֹהֵבִיךְ
גַּם מִכְכָּרִיךְ
יִדְעֵי פֶשֶׁר.

מצב שפת עבר

רְאוּ שִׁפְתַי עֵבֶר
בַּת שָׁמַיִם ;
בִּירְכָתַיִם,
הוֹעֵק שִׁבְרִי :

"כְּשֶׁפֶל קָרַת
אֲנִי כוֹדֶדֶת -
לֹא נִפְקַדְתִּי,
מִתְנַכַּרְתִּי."

"וְאִם הַטּוֹפָנָה
אֶף הַזּוֹכְנָה
שִׁפְתֵי מַגֵּד
כְּסִרַת טַעַם
דְּחָיָה בְּזַעַם
אֶעֱמֹד מִנְגֵד."

ש י ר

למלך ווילהעלם השני יר"ה

אדוננו מלך הללנד.

בהיותו כאמסטרדם כיום אסרו חג זמן חרותנו.

ב ש נ ת

מלך כפיו הראינה עינד לפ"ק.

בַּל בְּתִי אִמְסֵטְרֵם הַיּוֹם נִנְעָרוּ

יֵאֹזֵר בְּאֹזֵר מִלְּכֵם אֲנִשְׂיָהֶם יִנְהָרוּ

יַחַד עֲשִׂיר וְאַבְיּוֹן אֲזַרְחָ וְהֵלֵךְ;

שְׂאוֹן שְׂמֻחָה יִשְׁמַע בְּרַחֲבוֹת קָרַת

וּבְכָל הָעִיר יִצְאוּ קוֹי* הַעֲטָרֹת.

בְּרֹאשׁ בַּחִיר נְדַרְלֵנְד. בְּרֹאשׁ וּלְלֵם הַמֶּלֶךְ.

(* גלאזן כמו בכל הארץ יאל קוס תליס ט' ה')

בִּשְׂחַד פָּרוּשׁ עַל עַמּוֹ אֹרְתוֹ
בְּצַפִּירַת הַפְּאֲרֵתוֹ יָרוּם קַרְנֵהוּ
בְּלִבְנָה לָּהּ חֲמָה קַרְנָה זֹרְקֶת;
עָלִיחוּ כָּל גַּפְשׁ גְּאוֹת לֹבֶשֶׁת
וְלֵהֶלֶם הוּא מַלְכֵי בְּלִבָּה רוֹגֶשֶׁת
וּבְקֶרֶן מְשִׁיחָה בָּהּ עוֹז יוֹצֶקֶת.

מִשְׂרָשִׁי אֶרְאֶנִּי עַפְרָה הַנֶּצֶר
מִחֲמַד עֵץ עַמּוֹ יוֹרֵשׁ הָעֶצֶר
לְחֻרְרַת מִתְקוֹמְמוֹ וְלִמְיוֹקֵשׁ עִם מְרָד;
לֹא רַק* הַתּוֹלְדָה בְּסֵאוֹ הִכְנִיחָה
וּבְמִטְפֵּט נִחְלָה מְלָכוֹתוֹ תְּלִינָה
אֵף לֹא בְּפִתְגָם מֶלֶךְ חָרוֹת בְּחֶרֶט;

(* „מוֹשֵׁךְ עַמּוֹ וְעוֹד שְׂנִים עִמּוֹ מִשְׁנֵי חַרוּזִים הַנְּאִים אֲחֵרָיו.”

גַּם שִׁכְרוּ נָתַן עַל מִצְחוֹ הַנּוֹר
חֶשֶׁף זְרוּעַ עֵזוֹ לְעִמּוֹ שְׁלַח יְעוֹר
שִׁבְר־מַלְתָּעוֹת עוֹל בּוֹ בְּגַד בְּגַד;
עוֹר אֲבַחַת חֲרָבוֹ הַמְחַצֶּבֶת רֶהֱב
עוֹר תִּשְׁכּוֹן בְּלֵב בּוֹגֵר חֲרָדַת הַלֵּהב
עָתָה לּוֹ יִתְבַּחַשׁ יַעֲמוֹר מִנְּגֵד. —

מָה אִמְסִי רָדִם מָה יַעֲנִיךָ תְּרַאֲנָה?
אִיפֹה הוֹר מְלֶבֶד בּוֹ הַיּוֹם תִּחְזִינָה?
אוּ בְּאַרְגָּמָן? — רְאוּתוֹ לֹא תִשְׁכַּעְנָה;
לֹא הֶעֱטַרְתָּ בְּבוֹרוֹ עָלָיו מְרַחֶפֶת
עֵזוֹ לְוִיַּת חַן רִקְתוֹ צוֹנֶפֶת
פְּעֻלוֹתָיו הִבִּט הֵם יִפְּיוֹ תִבְעֵנָה.

אף הגבורים גם כבודו יסופו
ציוני עזם קרנים ירופו
תתפלא על מראה יפעת מדמוי* —
דע כי רב מזאת אמונתם קורנת
האמת בלבכם להם חן נוהגת
ומעשי החיל הם עדי לבמו.

ומי יצק בם רוח העיר בם חיל?
חרף מערכות יד לעוג לארבת ליל?
נדיבת נגיד ארניע לעמו טוב חושבת;
לא עשות לו ישם לקרב צוה חזהו
ענוש מורדי אור דורשי רעת עמהו
לזאת נפש יקרה בלבו יושבת.

* חוני פארס כי כן יקרא המלגום של העומדים בנהגות המלכות.

שורה נדרלנדר בלב מלכך הביטה
הלא ששון תשתה אותך גיל תלעיטה
כי בו* תראה צלמך דמותך מתוארת;
בו חזק כמבצר לך עוז מבטחה
בטח יושב פרוות כי הוא מעטך
בו לחסד ואמת לך אמונה חודרת.

היא כצפרים עפות עליך גוננת
מקשה לא תפיק ובריתו נאמנת
היא תבין כסאו מלכותו סועדת. —
השיבו חרבכם, גבורים! אל תער
שומרי ראשהו! אל תדאגו לפער
על דלתות ארמונו אמונה שוקדת.

וְאַתָּה עִם! עֲנֵה בְרָכָה אֲזַרְחָ וְהִלֵּךְ
לְשִׁירְתִּי אֹמְרַת מַעֲשֵׂי לְמֶלֶךְ
וְלְבִרְכָתִי מִלְכֵי אֱלֹוֹי נֹכְעֵת;
וְלְמִלְכָּה אִשֶׁת חַן כְּבוֹד וְהַפְּאֶרֶת
וְלְנִטְעֵי נַעֲמָנִים כָּל גְּבִיר וְכָל גְּבִרַת
אֲשֶׁר בְּאֲזַרְחָ צְדָקָה פְּעֻלָּתָם נֹדַעַת.

"יֵאָרִיכוּ יָמִים וְשִׁפְעַ בְּרָכָה יִנָּקוּ
וּבְבֵית מְלָכוֹתֶם שְׁלוֹם וְשִׂמְחָה יִשָּׁקוּ". —
עֲנֵה אֶתִּי בְרָכָה עִם! אֲדוֹן וְעֶבֶד
אֲמֹר! מְלָכוֹת וְלֵהָלֵם לְעוֹלָם תְּבוֹנָה
וּבְרַכַת אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ תִּשְׁבֹּנָה
וְעַד דֹּר דֹּר מִבֵּיתוֹ לֹא יְכוֹר יִטְבֹּט.

הָאָרֶם

אָנוּשׁ יְצוּר חָלוּשׁ לְחַמּוֹרֵת הַזְּמַן שְׁעֵשׂוּעַ
עָרוּךְ לְמִקְרִים לְבָקָרִים יִתְאַפּוּ
מִעֲדָה* גַּן אֱלֹהִים תִּבֵּל בָּהּ נִטְוֶעַ
מִשְׁחָק לְפִגְעִים לְרִגְעִים יִתְהַלְּפוּ
עֲתָה יַעֲלֶה שִׂיאוֹ וְהוּא בְּהִיכְלֵי מֶלֶךְ
רָגַע יִשְׁחַח וּמַחֲזִיק בְּפֶלֶךְ.

מְלַבֵּד הַמִּקְרִים עַל פָּנָיו יַחְלוּפוּ
מְלַבֵּד פִּגְעִים אֵין מִסְפָּר עַל הָאָרֶץ
הַשָּׁמַיִם עָלָיו תְּמוֹרוֹת יַעֲרוּפוּ
כְּפִי מִשְׁטָרִם יַחֲלֵשׁ אוֹ יַפְרוֹץ פְּרִץ
וְגַם מִנְדַמַּת לֵב לֹא יִמְצָא מְנוּחַ
אִם לַעֲצוּר בְּרוּחוֹ לֹא יַעֲצוּר בָּח.

* פועל יונא כננה חסס עדי.

בִּי רְבוֹת הַתְּמוּרוֹת הַזְּמַן נוֹכַע
יִשְׁנוּ רִגְשֵׁת אָדָם בְּכָל יַעַת וְרָגַע
עַל רַע יִתְעַצֵּב וּבְטוֹב גִּיל שִׁבַּע
יְחוּשׁ הַלִּיפּוֹת לְרָגַעִים עוֹנֵג וְנִגַּע;
בִּי רִגְשׁוֹת לֵב לְפִי הַזְּמַן תִּתְחַלְּפֶנָּה
בְּכַנְפֵי רַחִים לְכָל רוּחַ תִּרְחַפֶּנָּה.

כָּל שׂוֹאֵף רוּחַ כָּל בָּשָׂר לְמִינֵהוּ
נִיָּחֵז בְּרִצּוֹנוֹ בּוֹ הַטָּבַע נִטָּעָה
אַחֲרֵי אֹתוֹ הוֹלֵךְ אַחֲרֵי נַפְשֵׁהוּ
כָּל עוֹד יַד הַמּוֹת לֹא בּוֹ נִגָּעָה
אִכֵּן רוּחוֹ יִשְׁקוּט לֹא יֵדַע שָׂבַר
וְעוֹצֵב בָּלְבוֹ לֹא יִכְרֶה לוֹ קָבַר

לא בן האדם בו נשמת שמים
מושל ברוחו בכחירתו יפהו
לכל הפיץ לו יעש רצונו כנפים
ולא תבצר ממנו מזמתהו
הוא אם לא יפילם דרכיו לבו נגוע
וכנהמת הים בו ירגז ינוע.

כי יצר ואמונה בלבו יגורו
זה יפנה אל דרכו זאת אל עשה
ואם מעשי היצר חקם יעבורו
והאמונה אז לא תפיק מזמותיה
על דרך לבו האדם בוטח
בשבור על מכשולים על רע פוסח.

וּבְהִתְעוֹת בְּדַרְבּוֹ לְמוֹד אֹלֶת
חֵרֵשׁ לְתַכְחוֹת כּוֹסֵר אָמוּם הָאֲזִינִים
פְּתָאוּם תִּקְץ אֲמַנְתוֹ רַע גּוֹעֵלֶת
וְלָבוּ מִשְׁאֲגוֹתֶיהָ יָמִם בְּמִים ;
בְּשֵׂאוֹן גָּלִים נִצִּים עָלָיו נוֹדֶמֶת
וּבְרַעְתּוֹ לְהַרְגוֹ לוֹ מִתְנַחֲמֶת . —

הָאָדָם (לֹא-עוֹז*) לָבוּ גּוֹרֵשׁ רָפֵשׁ
לֹא כְדָרִים מִתְחַלֵּף כָּל שָׁנָה וְחֹדֶשׁ
הֵהוּא יִרְדֶּה בְּתוֹקֶף כָּל הִי כָּל נֶפֶשׁ
הֵהוּא יֵאָחֹז בְּשִׁלִּי בִּם הִדְרֵת קֹרֵשׁ?
הִלְמַעְנֵנו אֵיתְגִּים מִסְדוֹת הַטְּבַע
הִלְצוּ שָׂדִים הַנִּיקוֹ מְלוֹא שְׁפַע?

* חלוש, כמו הושעת זרוע לא עו אינז כיו

אֲבֵן רוּחַ הוּא בְּאֵנוֹשׁ נִשְׁמַת שְׁכַל
בו כָּל מִקְרֵי הַתְּמוּרוֹת יִכְרִיעַ
בו יִשְׁבִּיחַ בְּקִרְבוֹ הַמֵּית הַכֹּכֵל
בו מִשְׁטֵמַת חַיּוֹת רָעוֹת יִכְנִיעַ
בו יִגָּלֶה כְּפֹנֵי שְׂאוֹל יֵרֵד תְּהוֹם וַיַּעַל
וּבו יִדְבֵר נִפְלְאוֹת עַל מַלְאֲכֵי מַעַל. —

הַרוּחַ הַזֶּה גִּדְּלָהּ נוֹרֵעַת
יִבֵּן לוֹ חַיִּים מֵעֶבֶר לַקְּבֵר
וְהֶאֱמוּנָה לָהּ יִתֵּן אֹזֶן שׁוֹמֵעַת
תִּנְחַהּוּ בְּנֻעִימִים בָּהּ יִבּוֹרֵךְ גִּבֹּר
אֱלֹהֵי יִתְמָכוּ לְבוֹ עַל אֲבְרֵי פָחַת
זַעַל יָדָם בְּטוּחַ לֹא יִרְאֶה שְׁחַת.

קול נהי

על בני טבריא ולפת אשר מתו ברעש כ"ד טבת תקל"א לפ"ק
 ועל בני לפת ועטרת ראשם הרב הגאון הגדול הלדיק המסיד
 מו' אברהם רוב מאורייטץ זלה"ה אשר מתו במגפה בשנה
 הזאת תר"א לפ"ק. *

פ ת י ה ה

אֵי אֶרֶץ חֲמֵדָה מֵאַרְצוֹת נִבְחָרֶת
 אֶרֶץ צְבִי יִשְׂרוּן לְתַהֲלָה וְתִפְאֶרֶת
 מֵצֵב מִחַגַּת יֵאל בָּהּ תִּכַּל מִתּוֹאֲרֶת. —
 הַזֹּאת הִיא הַתְּמִימָה אֵין מַחְסוֹר אֵין דּוֹפִי
 רֵאשִׁית כָּל הוֹד וְהָדָר תְּכִלִּית כָּל יוֹפִי
 הַזֹּאת סְגֻלַּת מַמְלָכוֹת הַזֹּאת תִּקְרָא גְבֻרֶת ?

* כאשר בליתי השיר הזה (ולא ידעתי כי רעשה הארץ גם בלפת כמו
 בטבריא' כאשר יראה הקורא מהתוארים "נוהמת" "סואית" אשר נתתי רק
 לטבריא') אז הונד לי כי 'רעש' היה בשני הערים יחד ולכן הוספתי את
 המחלוקת הארבעה עשר המסומנה בככב כזה * וזוה אצטח כי לא יארע
 צעדי הקוראים.

וְעוֹד דוֹפֵק לְבַב רַבִּים עֵת שְׁמָה יִבְרֹו
עוֹד בְּהֶלֶךְ נֶפֶשׁ לָהּ שִׁירוֹת יִשְׁרֹו
כִּמָּה לָהּ בְּשָׂרָם לָהּ כְּלָתָה נֶפְשָׁמוּ :
דְּמִיָּהֶם בְּצַנּוּרֵיהֶם כְּנַחַל יִשְׁטוּפוּ
אוֹפֵי רוּחַם בָּם בְּכוֹפָה יִרְדּוּפוּ
עַל כְּנַפְיָו יִשְׂאֵם חֵשׁ אֶל אֲרָצָמוּ .

וּבְמָה תִּרְהִיבֶם נֶפְשָׁם כִּי יִחַרְפוּ
יִשְׁלִיכוּ מִנְּגֵד עַל תְּהוֹם יִרְחִפוּ
אָסוֹן לָהֶם מִשְׁחָק לְפָגַע יִלְעָגוּ ?
עַל מָה יִתְעַנְּגוּ כִּי בְכָלִי גוֹמָא
יַעֲרְבוּ הַבְּקִיעַ בְּשֵׁאוֹן יַם הַזְּמָה
בְּמָה תִּגְמוֹל הַתְּלָאוֹת בָּם יִשְׁתַּרְגּוּ ?

הלא חָדַל לָהּ עֵדְנָה חֲלָפָה עֵת דּוֹרֶיהָ
כִּגְרוּ דַלְתֵי בִטְנָה צִמְקוֹ שְׂדֵיהָ
לְחַיִּיהָ הֵן קָהוֹת* קָרְנָה גְרוּעַ;
תַּחֲמוּס גָּמוּל עוֹבְדֵיהָ לֹא תוֹצִיא זֶרַע
תַּתְּבֶם בְּצַעֲפָה קוֹצִים אֲשֶׁר תַּעֲלֶה פָרַע
מֵעֵטָה יִרְקוּן לְבוּשָׁה וְרֹאשָׁה פָרוּעַ. —

לְחַקוֹר תַּעֲלוּמַת כְּחָה נַפְשֵׁי מַחֲרֹשֶׁת
זֹאת לְרַעַת עִם רוּחַ מַתְּלַחֶשֶׁת
בְּמָה תִמְשָׁכֶם בְּמָה יֵאָסְרוּ? —
הֵם! — קוֹל רִמְמָה דָקָה נַפְשֵׁי שׁוֹמְעַת
”תִּשׁוּקָה מִמְקוֹר חַיִּים לְאֵלָה נּוֹבַעַת
”כִּי בֵן יְשׁוּתֶיהָ בְּנַפְשָׁה יִקְשְׁרוּ.”

* רונגליד כמו ותנחן לקחת אס משלי ל' י"ז

»הם המית התאוה בקרבם החרישו
רוחם עם נפשם ליי הקדישו
תורתו נחלתם כה יסתפחו ;
לזאת ירצו הארץ רגלו דרכה
עליה תורתו לפנים פרהה
עפר רגליו היא עפרה לכן ילחנו.»

* * *

רבים וכן שלמים בעתים האלה
ביוצא ממקום חשך מבית הבלא
משאון ששון עליי עונג התפרוד ;
השג בארצנו רק כף אחת נחת
בקעו בגדודי איד עמל ופחת
בתלאות עליהם בדרך נועדו.

נָעַלְמָה הַצַּג רַגְלָם עַל אֲדָמַת קֹדֶשׁ
שָׁמְחוּ עָלֶיהָ כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ הַדִּישׁ
הוֹרִו לְאֵל חֲסֵרוֹ עַד כֹּה עֲזָרְמוּ:
שָׁמָּה בְּנַפְשׁ מְנוּחָה מִחֲסוֹר נִשְׁאוּ
עַד לָחֵם לַחֵץ בְּתוֹרָה הַשְׁתַּעֲשְׂעוּ
לֹא בִקְשׁוּ דָבָר בִּי אִם הַשְּׁלֵם נַפְשׁוֹ.

וְלִבְנֵי מַגְוָהֶם הִסִּירוּ עֵינַי
בְּזוֹ כָּל עוֹדֵף הַעֲנוּגִים וַיִּזַּן
עִם נַפְשָׁם כָּרְתוּ בְרִית בָּאוּ בְּמִסְכּוֹרָתָם;
פְּנוֹת לָהּ דָּרָךְ עָלָיו מִצְטִידָתָהּ
הָבִן לָהּ מָקוֹם שָׁם לְעוֹלָם עוֹמְדָתָהּ
שָׁם יִשְׁמָרָהּ פְּעֻלָּתָהּ, נִכְוֶנָה מִשְׁכּוֹרָתָהּ.

גַּם בָּאוּ כָּל־סִיחֵי יַחַד בְּבִרְיַת מֶלֶךְ
לְהִיּוֹת לָהּ עֲבָדִים עַד יָשׁוּבוּ בְּכֹל־חַיִּי
אֶל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר מִמֶּנָּה לָקָחוּ;
וְלִמְלָאוֹת צְבָאִים קוּי לָהֶם נִחְרָצָה
לֹא כִי אֹרֶךְ יָמֵם רוּחַם חֲפָצָה
רַק הֵרֵב עֲשׂוֹת טוֹב לְמַעַנּוֹ פֹה שְׁלַחוּ. —

הִיא! פִּתְאוֹם הִרְעָה אוֹתָם סִכְכָּה
מִבְּאֵר אֲבֵדוֹן לָהֶם מוֹת שְׂאֵבָה
לֹא כְמוֹת כָּל אָדָם, פְּלֵאִים בָּא הַמּוֹת;
עֲצֻמוֹת גְּדוּלֵי טְבֵרְיָא בְּרַעַשׁ דְּבָאוּ
אֲצִילֵי גְרֵי צֶפֶת בְּמַנְפָּה גִיעוּ
בְּדַמֵי יְמֵיהֶם סָנַר עֵינֵיהֶם צְלָמוֹת.

עֹד בְּחוּךְ הָרוּחַ קוֹל טְבִירָא נֹהֶמֶת
בְּקִבְרֵיהָ הַדָּרֵךְ לְעוֹבְרִים חוֹסֶמֶת
לֹא פִשְׁטָה לְבוֹשׁ יֵאָכֵל עוֹד תְּתִיפַח;
עוֹד נִכְמְרוּ רַחֲמֶיהָ בְּעֵת הַתְּפוֹרָרָה
מֵהֶגְהָ וְהִי רוּחָה לֹא קָצְרָה
קוֹל דְּמֵי חֲסִידֶיהָ עוֹד מָרָה צוֹרַח:

וּפְהֵאוּם גַּם צִפְתָּ בּוֹכָה מֵהָאֲבֵלָת
עֲרִיָה קְרוּעַ בְּרַמָּה מִתְגּוֹלְלָת
עַל צוֹאֲרֵי חֲלָלִיהָ מָרָה צוֹעֶקֶת;
לֹא תִשְׁבִּית אֲנַחְתָּה טְבִירָא סוֹאֲנָת
לֹא תִמְחָה לַחֲדָה הַתְּנַחֵם מֵאֲנָת
עַל עֲבֵרַת הַמּוֹת הַמָּם נוֹאֲקָת.

*

זְכוּר תִּזְכּוֹר לְשִׁבְרָה וְנִפְשָׁה תִּשׁוּחַ
לִבְכָּה בָּהּ יָמָס לֹא קָם בָּהּ עוֹד רוּחַ
תִּתְעַטֵּף בְּחָלָל בְּמִכּוֹתָיו גּוֹעַ;
כִּי שְׂתִים אֱלִילִי הִנֵּה קוֹרְאוֹתֶיהָ
בְּיוֹם אַחֲזָתָה טִבְרִיא דְבָאוּ שְׂתוֹתֶיהָ
עָתָה סֵעַר קָטַב בָּהּ הִשְׁתַּרְעַע.

אֵיךְ דָּעַךְ נֵר מְשִׁיחָה חֲשֵׁךְ אֹרְהוּ

רוֹעָה צִאָּנָה אֵיכָּה שֶׁכֵּר מִטְהוּ

אֵיךְ מִטְּהָ גּוֹעֵם רִצֵּץ כְּבִלִי חָרָם.

הָעִיר הַקֹּדֶשׁ מִבְּעַם וְשִׁיחַ

אֵיךְ אֵב הַמּוֹן יִשְׁרוֹן (**)

הָהָה! בְּחֲשֵׁךְ מָוֶת לוֹ רִפְדַּ עָרְשׁ.

(**) הַרְבֵּה סִגְלוֹן מוֹה' אֲזַחֲסֵס דְרוֹב זְלֵלָה"ב.

מִי יִגְדֹר בָּהּ פָּרֶץ מִי יְהוּק בָּרֶק
מִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יוֹרֵה לְצַדִּיק
הַצַּדִּיק אָבֵר הַקְּרוֹשִׁים נֶאֱכָפוּ:
מִי לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲמֹד בְּפָרֶץ
הֵן נִשְׁבַּר מְעוֹז צַדִּיק בְּאֶרֶץ
בְּסוּפּוֹת בְּנֹגֵב יִמּוֹ חֲלָפוּ.

עַל בֶּן צִפְתַּת תֵּלִיל עַל לְבָבָה מְהוֹפֶפֶת:
"הָהּ! הוֹרֵד עֲדִי, הוֹרֵם הַמְצַנֶּפֶת
הוֹרֵד גְּאוֹן צְבִי, הַכְּבוֹד וְהַתְּפָאֶרֶת"
בְּנַחַל תוֹרִיד דְּמָעָה פְּלָגִי מִים
וּמְרוֹב בְּכִי, חֲכָלִילִי עֵינַיִם
"הוּי אָדוֹן הוּי הוֹדָה נִפְלָה הַעֲטָרֶת".

גְּבֻלֶיהָ וְכִלְיָ שִׁירָה הַתְּקַלְקֵלוֹ
בְּשִׁנְעוֹן תִּנְהַג נְגִינוֹתֶיהָ הוֹלֵלוּ
זַעֲקַת שָׁבֵר שִׁירוֹתֶיהָ תַּעֲרֹדְנָה ;
קוֹלָהּ בְּשׁוֹפָר כְּכִנּוֹר יִהְמוּ מֵעִיהָ
הַטּוֹפִים לְבָבָהּ וְחַלְיִלִים צוֹאֲרֶיהָ
שָׁחוּ בְּנוֹת הַשִּׁיר אֶךְ נִכְאִים תִּשׁוֹרְדְנָה .

הַעוֹד חֲרֹבֶךָ מוֹת מֵדָם לֹא רוּחָהּ
עוֹרְדָנָה לְשׁוֹנֶךָ בְּצִמָּא נִשְׁתָּה
עוֹד תִּרְעַב בְּשֵׁר חֲרֹב גְּאִיתֶךָ ?
לְמָה מִכְּלָאוֹת הַצֹּאן גִּזְרַת יָחִד
אוֹ אִם יָמִי בְּצוֹרֵת פְּהַרְתָּ פְּהַר
מִי מִמֶּנּוּ יִמְנַע מִקְבוֹר מֵתֶיךָ ?

זֶדוֹן לְבָבְךָ אֶכְזָרִי נַפְשִׁי יוֹדַעַת

רְאִיתָ הֲרַעָה כִּי בָךְ נִוְגַעַת

אִם בְּנִתְיָבוֹת מִשְׁפָּט יוֹסִיפוּ חַיִּימוּ:

לִכֵּן בִּימֵי מִוֶּהֶר בָּם הִתְקַדְּשׁוּ

הַשְׁתַּחֲוֹת לַיְיָ יַחַד נִגְשׁוּ

פְּצִיטָת אֶת פִּיךָ וְהִתְבַּלְעֵמוּ.

אֲכֵן שִׂישׁ , שְׂמֵחַ אֶכְזָרִי! שִׂישׁ שְׂמֵחַ מוֹת!

גַּם עָלֶיךָ תַעֲבֹר כּוֹס תִּשְׁפִּיל שָׁבֶת

כִּי תִשְׁכַּר תִּתְעַרְרָה לֹא תִעַז מִצַּח—

עוֹד מֵעַט אֲדוֹנֶיךָ מִיָּדְךָ יִקַּח חָרֵב

יַחַד מִתִּיד עוֹד לֹא תִטְרוֹף טָרֶף

וְקוֹל יִקְרָא בְּלֵעַ הַמּוֹת לְנִצָּח.

נחומים על המות.

אָמַשׁ שׁוֹאָה בְּקֶבֶר אֵימָתָה וּפָחַד
לֵב כָּל מְבִיט בּוֹ יָמָס וּכְהִתָּה כָּל רוּחַ
כִּי בּוֹ אֲבָדָה עֲצָמָה כָּל הַבְּחֹת יָחַד
כָּל בּוֹאִיו לֹא יִשׁוּבוּן בְּעֶשֶׂן בְּרוּחַ.

אָפֶס יִשְׁבִּית נֹגֵשׁ יִסְגֹר מֵעֵינַי בְּכִי
מִדְמָעָה יִצִּיל עֵינַי וְרַגְלִי מִדְּחִי. —

נֶשֶׁם תַּחַת הָעֵץ עַל הַקֶּבֶר שְׂרוּע *
זָרַע בֵּן יַעֲרֵן חַיִּי נִצַּח זָרוּע. —

עַל בֶּן אֵל תִּבְכּוּ לִמַּת אֵל לְבַבְכֶם תִּקְרְעוּ
אוֹתוֹ מִלְּאֲבֵי מַעַל הֲלֹא אֵלֵיהֶם קָרְאוּ.

* (אויסגעדעהנט כמו כי קאר המלע מהשחרע ישעי' כ"ח כ')

הגורל (1)

אל תאמר יתר מכל גבר
היצי העמל לך בוננו
אם טוב אם רע בשאת בשבר
לכל איש ואיש בגורל נתנו. —

זה ערב ישמח על משתהו
בוקר כל שמחותיו ערבו
זה יומם התענג נפשהו
לילה עורקיו לא ישכבו.

עם נם גבור משדה מלחמת
פה עזובה על מעל צורחת
תר 2) באדמה נפשו נוהמת
בי צרור בפה לו המתכת.

Uit het Hoogduitsch, Naar K. E. Eber. (1

(2) זערנווערקער כמו לגד מאנשי התרים מ"א י' ט"ו

עֲשֵׂה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִמְרוֹם שַׁבָּת

הַרְשֵׁה יְבֵכָה בְּפֶתַח עֵינָיו:

יְלָדִים עַל אִמָּם אֲסוּפֵת מוֹת

עוֹבֵר אֹרַח עַל פִּיק בְּרָבִים.

וּבְכָל אֲשֶׁר בָּם נִשְׁמָה נִפְתַּח

יַחַד חֵלֶק בְּחֵלֶק גּוֹרְלָמוֹ:

פַּעַם זַעַם וּפַעַם נַחַת

לְשׁוֹבֵעַ נִפְשָׁם מִנֶּת בּוֹסְמוֹ.

סְפוֹר דְּמַעוֹת עָלֶי אֶרֶץ תְּזוּכְנָה

לֹא כֹלֵם מִמְכָּאוֹב נִקְרוּ:

חֲצִים לְהַשְׁיֵג תִּשׁוּקָה תִּטְוֹפְנָה

וּמַעוֹצָב חֲצִים נִגְרוּ.

אל תאמר לכן דק נפשך
להיזק עמל מטרה נצבת
הן נא על הגורל עניך
לכל איש רעתו בשם נקבת. —

שיר לפורים.

אז באשר פתחה בשושן המספחת
איבת נין אנג טיט ורפש גורשת
איבה הנושנת שנאה נצחת
על עם מפזר ושכוי רעה חורשת
אז נצפן על עם נקי אורב כחתף
ונפשו שוקקת דמם לא חשבה ככף. —

יום בן קיש חמל ואנג לא הכניע
ראשית הטאת ראשית תוגר מלחמת
ענני רעם אלה עלימו הרקיע
אל צוה הרק עליו חרב נוקמת ;
אפס לא לאברון צוה צלמות
להפחיד עם יאהב רק הראה המות .

ישרון אשר קוו רק על עפר נחת
ארחות עולם דרך כל איש ללכת
בדמעות נפררו באברי בור שחת
איש מאת אחיו ממקנה ומלאכת ;
הרפה צרור המור ראש כל בושם וריח
ברשה בדיה - הה ! מר תתיפת -

וּכְאֲשֶׁר רָאָה יְמִינִי לְהִטּוֹת הַחֶרֶב
מְרוֹטָה לְטִבַּח עָלֵימוֹ מִשׁוֹטְטוֹת
צָם שְׁלֹשֶׁת יָמִים מֵעֶרֶב עַד עֶרֶב
וַיִּזְרַח הַלְּאָה בַּחֲלָה שׁוֹלֵטָת:
וְאֵל עֲזִיר לַרְעָה הִסִּיב צְלָמוֹת
עַל בֶּן יֵאמֹר לֹוּה "רַחֵב שַׁבָּת!"

עֲזִיר שֹׁבֵר הָאֲוִיב יָד בָּם שְׁלוֹחַ
פְּתָאוֹם בְּפִתְגָם מֶלֶךְ יַחְדָּיו נִקְבְּצוּ
וַחֲרֵב יָד שְׁנַן גּוֹי חֲסִיד טְבוּחַ
בְּלִבּוֹ הִבִּיאוּ וּבְדָמָיו רָחֲצוּ:
לֹא לְבוֹז בֹּזֵה לֹא לְשֵׂא מַלְקוֹת
נִקְמָה עֲשׂוֹת בָּאוּ וְלֹאֲסוּרִים פָּקַח קוֹחַ.

בְּמַעַט הִרְגָּעָה חֲרָבָם נַח הַסַּעַר

עוֹד זָל מְלוּעִים דָּם נוֹעִים וּמָגֵר

וְעַל צִוְּאֵיהֶם נָפְלוּ זִקֵּן וְנֶעֱר

טָבוֹל בְּדָם מִנְעֲלֵיהֶם כָּל חָמוּץ בְּגֵר

בְּהַמּוֹן רִגְשׁוֹת לֵב הִדּוּמוּ נְאֻלְמוּ

כִּי לִרְאוֹת אִישׁ יָרְעוּ תְמוֹל לֹא חָלְמוּ.

לְאוֹת זֶה הַיּוֹם בּוֹ עֲצַת אוֹיֵב סָכְלָה

לֶחֶם שִׂמְחָה עָשׂוּ הִכִּינוּ זֶבַח

וְאִישׁ לְאָחִיו רְאוֹתוֹ נִפְשׁוּ לֹא פִלְלָה

שָׁלַח מְנוֹת לְאוֹת הַצִּלָּה וְרוּחַ

וַתְּהִי חוֹק בְּיִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲבוֹר נֶצַח

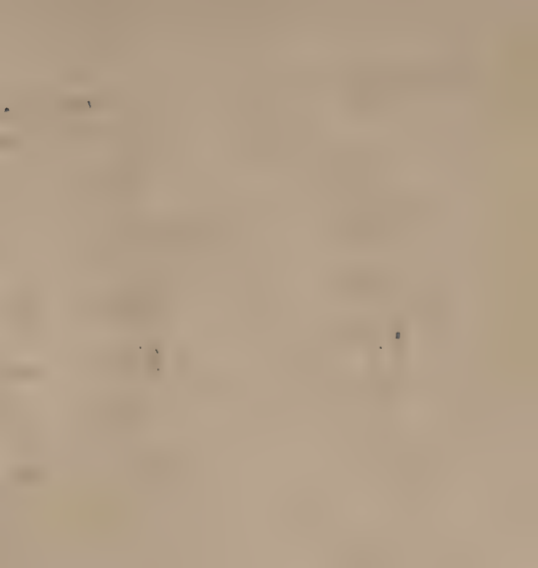
עוֹד אֶת שֵׁם יִשְׂרָאֵל יִשָּׂא עַל מִצַּח.

תקון

טעות

	עמוד	14	שורה	10	בפי
בפי	—	—	—	10	בפי
תתהלפנה	—	15	—	5	תתהלפנה
עברי	—	18	—	11	אברי
תקנ"ז	—	19	—	1	תקנ"ט
קור	—	24	—	4	קור
בעברי	—	34	—	9	באברי

GRDRUKT BIJ D. PROOPS JZ. TE AMSTERDAM.

